

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

2739 *Llei Orgànica 1/2010, de 19 de febrer, de modificació de les lleis orgàniques del Tribunal Constitucional i del Poder Judicial.*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegem i entenguen esta llei.

Sapieu: que les Corts Generals han aprovat la llei orgànica següent i jo la sancione.

PREÀMBUL

I

La disposició addicional primera de la Constitució proclama que esta «empara i respecta els drets històrics dels territoris forals», i afegit que l'actualització general del dit règim foral es durà a terme, si és el cas, en el marc de la Constitució i dels estatuts d'autonomia».

D'acord amb això, l'Estatut d'Autonomia per al País Basc reconeix en l'article 3 a «cada un dels territoris històrics que integren el País Basc» la facultat de, «al si d'este, conservar o, si és el cas, restablir i actualitzar la seua organització i institucions privatives d'autogovern», reconeixement que reitera l'article 24.2 i que es tradueix en una reserva expressa als òrgans forals pel mateix estatut d'un nucli competencial exclusiu (article 37.2), en el qual ni tan sols el Parlament Basc pot entrar (article 25.1: «El Parlament Basc exercix la potestat legislativa..., sense perjudici de les competències de les institucions a les quals es referix l'article 37 del present estatut»).

A eixe nucli competencial exclusiu dels territoris històrics pertanyen destacadament el sistema fiscal (articles 37.3.f de l'Estatut, i 40 i 41, als quals aquell es remet), que és propi de cada un d'aquells i es regula «per mitjà del sistema foral tradicional del concert econòmic o convenis», cosa que suposa que «les institucions competents dels territoris històrics podran mantindre, establir i regular, dins del seu territori, el règim tributari» (article 41.2.a).

D'això resulta que són les juntes generals de cada territori les que tenen la competència per a establir i regular els distints tributs que nodriren la hisenda foral, regulació que realitzen per mitjà de l'aprovació de normes forals, que tenen naturalesa reglamentària, ja que l'anomenada Llei de Territoris Històrics (LTH), de 25 de novembre de 1983, reserva al Parlament Basc en exclusiva la facultat de dictar normes amb rang de llei en l'article 6.2.

Per tant, contra les normes forals reguladores dels distints impostos es pot recórrer davant dels tribunals de la jurisdicció contenciosa administrativa, situació esta que contrasta obertament amb les normes fiscals de l'Estat, que tenen rang de llei i, per tant, només poden ser impugnades davant del Tribunal Constitucional per la reduïda llista de subjectes que l'article 162 de la Constitució considera legítims.

Els drets històrics dels territoris forals, almenys en el que concierneix el seu nucli essencial, no són una qüestió de mera legalitat ordinària, sinó que comporten, sens dubte, una qüestió constitucional, tant com les que puguen plantejar qualsevol altre precepte de la Constitució, la qual cosa obliga a arbitrar una via practicable i accessible per a la seua defensa, que remeie el dèficit de protecció de la foralitat que resulta de la falta de legitimació de les institucions forals per a acudir al Tribunal Constitucional en els supòsits en què el legislador, estatal o autonòmic, invadisca l'espai que la disposició addicional primera de la Constitució i l'article 37 de l'Estatut basc els reserva en exclusiva.

En eixe espai exclusiu constitucionalment garantit, en el qual ni les Corts Generals ni el mateix Parlament Basc poden entrar, les institucions forals han d'operar, no obstant això, amb normes que, pel fet de no tindre rang de llei, resulten més vulnerables i, per tant, més fràgils, la qual cosa fa consegüentment més dèbil la garantia constitucional de la foralitat dels territoris històrics bascos que la de la Comunitat Foral de Navarra, a pesar que en ambdós casos el fonament constitucional és el mateix: la disposició addicional primera de la norma fonamental.

Esta diferència no té cap justificació material: materialment, la regulació de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques o de l'Impost de Societats és la mateixa cosa, i hauria de tindre, per això, el mateix tractament a Navarra que a Biscaia, Guipúscoa i Àlaba. Tot es reduïx a una diferència formal, que resulta, en el cas dels territoris històrics del País Basc, de la falta de reconeixement a les seues institucions de la potestat legislativa formal, explicació esta que dista molt de ser satisfactòria, suposada la identitat material ja destacada.

II

El règim de recursos que estableix esta iniciativa es referix a les normes forals fiscals, i això basant-se en la disposició addicional primera de la Constitució, el contingut de la qual els articles 40 i 41 de l'Estatut basc no fan sinó explicitar. En este àmbit, que no és constitucionalment transferible a altres ens o institucions, només les normes forals aprovades per les juntes generals de cada territori històric poden entrar, en virtut de la disposició addicional primera de la Constitució, i només estes, en conseqüència, poden mantindre, establir i regular els impostos concertats que en la resta de l'Estat estan formalment reservats per la mateixa Constitució a les lleis aprovades per les Corts Generals.

Les normes forals reguladores dels diferents impostos concertats, o dels recàrrecs, arbitris i recursos provincials que puguen establir-se sobre estos, no desenrotllen ni complementen, per tant, cap llei, sinó que suplixen les lleis estatals. Per això, han de tindre un règim processal d'impugnació equivalent al d'aquelles.

De les consideracions precedents resulta amb claredat que hi ha una raó material suficient per a postular un canvi en el règim jurisdiccional de les normes forals de caràcter fiscal i també una raó constitucional per a fer-ho, modificant en el sentit ja assenyalat la Llei Orgànica del Tribunal Constitucional.

Eixa mateixa exigència de canvi resulta igualment observant el que disposa l'article 9.4 de la Llei Orgànica del Poder Judicial, que és el precepte que definix l'àmbit de l'orde jurisdiccional contenciós administratiu, en el qual inclou el coneixement de «les disposicions generals de rang inferior a llei», cosa que comprén les normes forals.

Per a completar l'ajust legal necessari, convé modificar en el mateix sentit l'article 3 de la Llei de la Jurisdicció Contenciosa Administrativa, afegint-hi com a excepció al seu abast les normes forals fiscals.

III

A més, per raons d'estricta coherència, s'ha de resoldre també el dèficit de protecció constitucional de la foralitat basca que resulta de la falta de reconeixement als territoris històrics del País Basc per a defensar en via constitucional el seu règim foral enfront d'eventuals agressions del legislador estatal, així com l'oportunitat de remeiar el mencionat dèficit, per mitjà de la modificació de la Llei Orgànica del Tribunal Constitucional.

La modificació de la dita llei realitzada per la Llei Orgànica 7/1999, de 21 d'abril, va remeiar el dèficit de protecció constitucional de l'autonomia local, establint un mecanisme de conflictes en defensa d'esta. No obstant això, eixe mecanisme no servix per a defensar l'autonomia foral, perquè una cosa és l'autonomia local, que també concernix, és clar, les diputacions forals en la mesura que exercixen les competències pròpies de les diputacions provincials, i una altra cosa distinta l'autonomia foral. I, en segon lloc, perquè esta última es predica de cada territori històric individualment considerat.

Article primer. *Modificació de la Llei Orgànica 2/1979, de 3 d'octubre, del Tribunal Constitucional.*

S'hi afig una nova disposició addicional quinta:

«Disposició addicional quinta (nova).

1. Correspondrà al Tribunal Constitucional el coneixement dels recursos interposats contra les normes forals fiscals dels territoris d'Àlaba, Guipúscoa i Biscaia dictades en l'exercici de les seues competències exclusives garantides per la disposició addicional primera de la Constitució i reconegudes en l'article 41.2.a) de l'Estatut d'Autonomia per al País Basc (Llei Orgànica 311979, de 18 de desembre).

El Tribunal Constitucional resoldrà també sobre les qüestions que siguen suscidades amb caràcter prejudicial pels òrgans jurisdiccionals sobre la validesa de les mencionades disposicions, quan d'aquelles depenga el veredict de del litigi principal.

El paràmetre de validesa de les normes forals enjudiciades s'ajustarà al que disposa l'article vint-i-huit d'esta llei.

2. La interposició i els seus efectes, la legitimació, tramitació i sentència dels recursos i qüestions mencionats en l'apartat anterior es regiran pel que disposa el títol II d'esta llei per als recursos i qüestions d'inconstitucionalitat respectivament.

Els tràmits regulats en els articles 34 i 37 es realitzaran, si és el cas, amb les corresponents juntes generals i diputacions forals.

En la tramitació dels recursos i qüestions regulats en esta disposició addicional s'aplicaran les regles atributives de competència al Ple i a les sales dels articles deu i onze d'esta llei.

3. Les normes de l'Estat amb rang de llei podran donar lloc al plantejament de conflictes en defensa de l'autonomia foral dels territoris històrics de la comunitat autònoma del País Basc, constitucionalment i estatutàriament garantida.

Estan legitimades per a plantejar estos conflictes les diputacions forals i les juntes generals dels territoris històrics d'Àlaba, Biscaia i Guipúscoa mitjançant un acord adoptat a este efecte.

Els mencionats conflictes es tramitaran i es resoldran d'acord amb el procediment establert en els articles 63 i següents d'esta llei.»

Article segon. *Modificació de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial.*

L'apartat 4 de l'article 9 d'esta llei quedarà redactat com següent:

«Els de l'orde contenciós administratiu coneixeran de les pretensions que es deduïsquen en relació amb l'actuació de les administracions públiques subjecta al dret administratiu, amb les disposicions generals de rang inferior a la llei i amb els reials decrets legislatius en els termes que preveu l'article 82.6 de la Constitució, de conformitat amb el que establisca la llei d'eixa jurisdicció. També coneixeran dels recursos contra la inactivitat de l'Administració i contra les seues actuacions materials que constituïsquen via de fet. Queden exclosos del seu coneixement els recursos directes o indirectes que s'interposen contra les normes forals fiscals de les juntes generals dels territoris històrics d'Àlaba, Guipúscoa i Biscaia, que correspondran, en exclusiva, al Tribunal Constitucional, en els termes establerts per la disposició addicional quinta de la seua llei orgànica.»

Disposició addicional única. *Modificació de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la Jurisdicció Contenciosa Administrativa.*

S'afegirà una lletra d) a l'article 3 d'esta llei, que quedarà redactat com següent:

«d) Els recursos directes o indirectes que s'interposen contra les normes forals fiscals de les juntes generals dels territoris històrics d'Àlaba, Guipúscoa i Biscaia, que correspondran, en exclusiva, al Tribunal Constitucional, en els termes establits per la disposició addicional quinta de la seua llei orgànica.»

Este precepte no té caràcter orgànic.

Per tant,
Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei orgànica i que la facen complir.

Madrid, 19 de febrer de 2010.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO